

IÄVTUTTÄS LAAPI EENNÄMKODE TULVERISKÄKUÁVLUN

Tuávááš

Eennâm- já meccituáluuministeriö lii 20.12.2018 Laapi iäláttäs-, jotolâh- já pirâskuávdáá (IPI-kuávdáš) iävtuttäs miel nomáttâm čácáduvái já merätäási pajanem keežild šaddee tulveriskäkuávluid Laapi eennâmkode kuávlust. Iävtuttäs já nomáttem vuáduuvvii tulveriiskäi algâlii árvuštálmân, mon ääigi ráhtojii tâi tärhistuvvojii čácádâhkuávlukuáhtásiih já meráriidon kyeskee raporteh (www.vesi.fi/trh).

Taat äššikirje oovdâpuáhtá tulveriiskäi haaldâšmist adelum laavâ (620/2010) 20 § miäldásii tärhistem tulveriiskäi algâlii árvuštállâm já iävtuttäs várás Laapi eennâmkode merhâšittee já eres tulveriskäkuávlun. IPI-kuávdáš lii savâstállâm valmâštállâm ääigi tärhistmist toi kiöldâiguin já piáluštemplájdâsâiguin, moi kuávlust árvuštállâm miel láá merhâšittee tulveriskäkuávluh tâi nubástusah 20.12.2018 nomáttum merhâšittee tulveriskäkuávluid. Tulveriiskäi algâlii árvuštállâm tärhistmist já iävtuttäsâst merhâšittee tulveriskäkuávlun láá kevtum iššeen eennâm- já meccituáluuministeriö 18.12.2022 tuhhiitem tulveriiskäi haldâšemvuáváameh Kiemâjuuvâ, Tuárnujuuvâ já Avveeljuuvâ čácádâhkuávluin sehe Kiemâ riddokuávluin.

Iävtuttäs vuáduul eennâm- já meccituáluuministeriö noomât merhâšittee tulveriskäkuávluid já aasât toid tulvejuávhuid majemustáá 22.12.2024. Merhâšittee tulveriskäkuávluid ráhtojeh tâi peividuvvojeh tulvevaarâ- já tulveriskäkáártáh sehe ubâ čácádâh- tâi riddokuávlun luávdee vuáváameh tulveriiskäi haldâšem várás.

Virgeomâhái vuáváámij já ohjelmij pirâsvaiguttásâi árvuštálmist adelum laavâ (nk. SOVA-laahâ 200/2005) miäldásâš Tulveriiskäi haldâšemvuávám já pirâšcielgiittäs valmâštállâm: uásálistem, tiedettem já kuullâm -äššikirje lii uáinimnáál čujottásâst www.vesi.fi/trh.

Tärhistem tulveriiskäi algâlii árvuštálmân

Digitallâš tuáváášäššikirje algâlijn árvuštálmijn

[Laapi riddokuávlun](#)

[Simojoki čácádâhkuávlun](#)

[Kaakamojoki čácádâhkuávlun](#)

[Tuárnujuuvâ-Muoniojuuvâ čácádâhkuávlun](#)

[Kiemâjuuvâ čácádâhkuávlun](#)

[Paččvei čácádâhkuávlun](#)

[Tiänu čácádâhkuávlun](#)

[Njiävđâm já Uvduujuuvâ čácádâhkuávlun](#)

[Toollâmjuuvâ kierâčácádâhkuávlun](#)

Uđđâ tiätuvuádu riiskäi árvuštálmist

Laapi IPI-kuávdáš lii peividâm tulveriiskäi algâlijd árvuštálmijd puoh Laapi čácádâhkuávluin já riddokuávluin. Árvuštálmijn láá kevtum iššeen tulvevarâkáártáh, aiccum tulvealoduvah já päikkitiätuamnâstuvah. Ko verdid ovdebáá árvuštálmân, Tuárnujist, Avelist já Ruávinjaargâst tulvevarâkarttim lii šoddâm tärhibin já Kiemâjuuvâ várás láá finnimnáál uđđâ tulvevarâkáártáh Isohaarast Kitisii Kokkosniva vyeimilájdâs räi. Päikkitiätuamnâstuvâi uásild lii kevtum puoh ääigitásásumos tiätu.

Ive 2018 maŋa tábáhtum tulveh

Laapi kuávlust láá tábáhtum ive 2018 maŋa táváliist stuárráb tulveh iivij 2020 já 2023. Ive 2020 tulve hettij eromášávt Ruávinjaargâ, Kittâl já Avveel. Ive 2020 tulve Ruávinjaargâst västidij ohtii 20 ivveest kiárdášuvvee tulve. Tulve tovâttij Kiemâjuuvâ čácádâhkuávlust monnii verd vahâgijd já Kittâlist il. ferttij evakuistid puárásij palvâlemtáálu. Suoijimtoimâiguin lâi máhđulâš estid stuárráb vahâgij šoddâm.

Ive 2023 tulve tovâttij vahâgijd Tuárnujuuvâst já Muoniojuuvâst. Tulve västidij ohtii 100 ivveest kiárdášuvvee tulve. Vahâgeh šoddii maađijáid, aassâmprakânâssáid já luámurakânâssáid čoodâ juhârido. Tuárnu kaavpug kuávlust Náränperä tulveviemâr eestij stuárráb vahâgij šoddâm.

Eennâmkevttimist tábáhtum tâi vyerdittettee kuávdáš nubástusah

Laapi kuávlust kuávluikevttim vuáváámist váldojeh ain pyerebeht huámášumán tulveriiskah já huksiimist váldojeh huámášumán vyelemuuh huksimaloduvah. Motomeh riskâčuosâttuvah láá sirdum meddâl tulvekuávluin. Laapi čácádâhkuávlui já riddokuávlui eennâmkevttimist iä lah tábáhtum merhâšittee nubástusah, moh vaiguttiččii tulveriskáid.

Šonjâdâh nubástus vaiguttâsárvuštállâm merhâšittee nubástusah

Laapi kuávlust šonjâdâh nubástus vaiguttâsárvuštálmeh iä lah merhâšittee nubástum oovdeb árvuštálmist. Árvuštálmist láá kevttum išseen uđđasumoseh finnimnáál šonjâdâh nubástusrekigeh. Riddokuávlun láá finnimnáál šonjâdâh nubástus huámášumán väldee merâtulvevarâkáártáh.

Čaasijtipšom oohťansovâtem

Árvuštálmist láá oovdânpuohtum Laapi kuávlui čáčihámášumij tileluokittállâm já čaasijtipšom ulmeh siämmáánáál ko oovdeb árvuštálmist. Árvuštállâm lii ton lasseen tutkâm riskâčuosâttuvâid, main sâttih tulvetilálâšvuodâst šoddâđ háituliuh pirâsvaiguttâsah. Enâmustáá tágáreh čuosâttuvah láá Kiemâ já Ruávinjaargâ merhâšittee tulveriskâkuávluin. Laapi kuávlust pirrâsân tulvetilálâšvuodâst šaddee háituliuh vaiguttâsah láá kuittâg táválvâ koskâpuddâsiuh já páiháliuh já tain iä árvuštállâm miel šoodâ vaiguttâsah čaasij tile luokittálmân čaasijtipšom uáinust.

Tain kuávluin, mooid lii rahtum tulveriiskâi haldâšemvuávám, lii tulveriiskâi haldâšemtoimâi vuáváámist valdum huámášumán čaasijtipšom ulmeh já tooimah.

Tulveriiskâi haldâšem ulmeh já tooimah

Laapist tulveriiskâi haldâšem ulmeh já tooimah láá asâttum merhâšittee tulveriskâkuávluid siskeldeijee čácádâh- já riddokuávluid (Kiemâjuuvâ, Tuárnujuuvâ-Muoniojuuvâ já Avveeljuuvâ čácádâhkuávluh já Kiemâ riddokuávlui). Laapi eres čácádâh- tâi riddokuávluin iä lah miäruštállum ulmeh tâi tooimah tulveriiskâi haldâšem várás.

Tulvesuojâlem tooimah láá olášuttum tâi joođoost Avelist, Kittâlist, Ruávinjaargâst, Kiemâjäävrist já Tuárnuvist. Avelist puoh viemâreh láá aledum já tulveriskâ kuávlust lii čielgâsávt kiäppánâm. Kittâlist láá syeijejum merhâšitteenus tulveriskâčuosâttuvah (tiervâsvuotâkuávdáš já palvâlemtáalu) já Ruávinjaargâst tulvesuojij ráhtim lii algâttum. Ubâlâšvuottân tulvesyejeh iä kuittâg lah kuábbáágin kuávlust tuárvi, vâi tulveriiskâi haldâšem ulmeh liččii olášum. Kiemâjäävrist Pöyliöjärvi puáđu aledem lii meddâlistám kuávdázân čyeccee merhâšittee tulveriiskâ. Tuárnuvist Náränperä viemmâr aledem lii joođoost, já tot keeppid čielgâsávt Tuárnu kuávdáá tulveriiskâ.

Tohum tulvesuojimtoimâi tiet iävtuttâs miäldásávt Kiemâjäävri kaavpug muttuuččij merhâšittee tulveriskâkuávlust eres tulveriskâkuávlun. Avelist tulveriskâ lii merhâšittee kiäppánâm tulvesuojâlemtoimâi áánsust. Kuávlust láá kuittâg vala olášuthánnáá uási tulveriiskâi haldâšem toimâin, mon keežild iävtuttâs miel kuávlui merkkejuuččij vala-uv merhâšittee tulveriskâkuávlun.

Tulveriskâkuávlui noomâtmân vaigutteijee eres ääših

Noomâtmân lii vaiguttâm Kittâl, Tuárnus já Avveel tulveriskâkuávluin riskâ tulveviemârij paijeel kulgâmân tâi piedgâmân. Tuárnus tulveriskâkuávlust lii ton lasseen valdum huámášumán jienjâpuáđutulve riskâ. Ovdeláá mainášum tahheeh lijiii fáárust árvuštálmist Avelist já Tuárnusist oovdeb poojj ääigi.

Kuávlulážžân tahhen láá ton lasseen valdum huámášumán ovdeláá tábáhtum tulveh já Kiemâ kuávlust stuorrâ riskâ jotelávt šaddee já vijdes merâtuulván. Ruávinjaargâst já Kittâl tarkkum tulveest táváluboh tulveh tovâtteh merhâšittee vahâgjid.

Oovdeb árvuštálmist noomâtmân vaiguttij Kiemâjäävrist riskâ Pöyliöjärvi puáđu paijeel kulgâmân. Puáđu aaleedmáin puáđu paijeel kulgâm riskâ lii kepidum čielgâsávt. Ton lasseen ko váldá huámášumán čácáduvâi heiviittállâm, te puáhtá arvâliđ, et Kiemâjäävri kaavpug merhâšittee tulveriskâ lii kiäppánâm čielgâsávt. lávtuttâs miel Kiemâjäävri kaavpug nubásmittoo merhâšittee tulveriskâkuávlust eres tulveriskâkuávlun.

Merhâšittee tulveriskâkuávluh

Merhâšittee tulveriskâkuávlui noomâtmist váldojeh huámášumán tulve tuodânalásâšvuotâ já tast šaddee vaahâgliih čuávumušah sehe kuávluliih já páiháliih tileh. Čuávumušâi merhâšitteevuotâ árvuštálloo almoli uáinust.

Árvuštálmist tárkkojeh čuávuvááh tulve vaahâgliih čuávumušah:

- vaahâglâš čuávumuš ulmui tiervâsvuotân tâi torvolâšvuotân;
- velttidmettumvuotâpalvâlus tego čäcihuolâttâs, energiahuolâttâs, tiätujotoluv tâi nube siämmáásullâsii tooimâ kuhesáigásâš koskâldum;
- ohtsâškode eellimtehâlij tooimâi torvejeijee ruđâlii tooimâ kuhesáigásâš koskâldum;
- kuhesáigásâš tâi vijdes vaahâglâš čuávumuš pirrásân; tâi
- taggaar vaahâglâš čuávumuš kulttuurárbán, mon ij pyevti tivvoođ.

Eennâm- já meccituáluuministeriö nomâtem vâldikodálâš tulveriiskâi haldâšem koordinistemjuávkku lii linjim merhâšittee tulveriskâkuávlui kriterijđ muštočalluustis 22.12.2010. Tagareh láá il.:

- eenâb ko 500–1000 fastâ ässed härvinâš tulve¹ luávdim aassâmkuávlust,
- maanġah tiervâsvuotâhuolâttâsrakânâsah tâi huolâttâslájdâsrakânâsah, main láá maanġah pisovááh sengâsajeh sehe párnâi peivikiäjuh härvinâš tulve luávdim kuávlust,
- kuávlui tááhust merhâšittee ässeemere palvâleijee čääsivâldimlájádâs härvinâš tulve luávdim kuávlust,
- pasâttâsčäciputestemlájádâs tooimâ hemâdum tiervâsvuotâ äštee vuovvijn,
- merhâšittee vyeimilájádâs tâi maanġah šledġâsajattuvah härvinâš tulve luávdim kuávlust,
- maanġah maadijeh, kááđuh, ryevdirađemääđhih tâi čäcijotolâhkiäinuh potkâneh härvinâš tulve ääigi.

Laapi IPI-kuávdâš iávtut et tavlustuvâin 1 já 2 oovdânpuohtum kuávluh nomâttuvvojeh tavlustuvâst oovdânpuohtum vuáđustâsâiguin merhâšittee tulvekuávlun. Kuávluh láá oovdânpuohtum kárttáin lahtosist 1.

¹ Härvinâš stuorrâ tulven puáhtá anneđ statistiklâvt ohtii 500...1000 ivveest kiárdâšuvvee tulve. Tulveriiskâ merhâšitteevuotâ árvuštálmist puáhtá kevttiđ meid täävjjib kiárdâšuvvee tulve. (asâttâs 659/2010, Tulveriiskâi haldâšem koordinistemjuávh muštočaalâ 22.12.2010)

Tavlustâh 1. Iävtuttâsah čácádâhkuávlui merhâšittee tulveriskâkuávlun Laapi IPI-kuávdáá kuávlust.

Čácádâh	Merhâšittee tulveriskâkuávlui	Vuáđustâsah iävtuttâssáid (Laahâ tulveriiskâi haaldâšmist 620/2010, 8 §)
Kiemâjuuvâ čácádâhkuávlui	Ruávinjargâ	<p><u>Vaahâglâš čuávumuš ulmui tiervâsvuotân tâi torvolâšvuotân:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Suullân 6500 ässed härvinâš tulve luávdim aassâmkuávlust - Maangah vaigádávt evakuistemnáál čuosâttuvah (tiervâsvuotâkuávdáš, maangah palválemtááluh, peivikiäjuh, škoovlah) <p><u>Velttidmettumvuotâpalvâlus kuhesáigásâš koskâldum:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Šleeđgâ já liegâsvuodâjuovâččem koskâldum - Merhâšittee maadijjotolâhohtâvuodâi potkânem - Pasâttâščäcihuolâttâs koskâldum <p><u>Kuhesáigásâš tâi vijdes vaahâglâš čuávumuš pirrâsân:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Maangah čuosâttuvah <p><u>Tivomettum vaahâglâš čuávumuš kulttuurárbân</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kuávlust lii eennâmkoddemuseo já kyehti eres Laapi kuávlun tehâlii museo - Kuávlust láá muáddi váldikodálávt tivrâs kulttuurârbivyehičuosâttuv <p><u>Eres vuáđustâsah:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tarkkum tulveest táváluboh tulveh-uv tovâtteh stuorrâ vahâgijid
Kiemâjuuvâ čácádâhkuávlui	Kittâl	<p><u>Vaahâglâš čuávumuš ulmui tiervâsvuotân tâi torvolâšvuotân:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Váhâ paijeel 800 ässed härvinâš tulve luávdim aassâmkuávlust - Maangah vaigádávt evakuistemnáál čuosâttuvah (tiervâsvuotâkuávdáš já maangah palválemtááluh) <p><u>Velttidmettumvuotâpalvâlus kuhesáigásâš koskâldum:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Maadijjotolâhohtâvuodâi potkânem - Pasâttâščäcihuolâttâs koskâldum <p><u>Kuhesáigásâš tâi vijdes vaahâglâš čuávumuš pirrâsân:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Motomeh čuosâttuvah <p><u>Tivomettum vaahâglâš čuávumuš kulttuurárbân</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Päikkikuávlumuseo tulvevaarâst <p><u>Eres vuáđustâsah:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kuávlust láá tiettum tulveh, main lii laavâ 8 § uáivildem, almoli uáinust vaahâgliih čuávumušah. - Tarkkum tulveest táváluboh tulveh-uv tovâtteh stuorrâ vahâgijid
Tuárnujuuvâ čácádâhkuávlui	Tuárnuš	<p><u>Vaahâglâš čuávumuš ulmui tiervâsvuotân tâi torvolâšvuotân:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vááijuv 2000 ässed härvinâš tulve luávdim aassâmkuávlust - Maangah vaigádávt evakuistemnáál čuosâttuvah (il. puárásijpäikki já peivikiäčču) <p><u>Velttidmettumvuotâpalvâlus kuhesáigásâš koskâldum:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Merhâšittee jotolâhohtâvuodâi potkânem - Šleeđgâjuovâččem koskâldum - Pasâttâščäcihuolâttâs koskâldum <p><u>Tivomettum vaahâglâš čuávumuš kulttuurárbân:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kuávlust lii Aine taaidâmuseo <p><u>Eres vuáđustâsah:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kuávlust láá tiettum tulveh, main lii laavâ 8 § uáivildem, almoli uáinust vaahâgliih čuávumušah. - Riskâ tulveviemârij paijeel kulgâmân

Čácádâh	Merhâšittee tulveriskâkuávlun	Vuáduštâsah iävtuttâssáid (Laahâ tulveriiskâi haaldâšmist 620/2010, 8 §)
Paččvei čácádâhkuávlun	Avveel	<u>Vaahâglâš čuávumuš ulmui tiervâsvuotân tâi torvolâšvuotân:</u> - Suullân 1700 ässed härvinâš tulve luávdim aassâmkuávlust - Maangah vaigádávt evakuistemnáál čuosáttuvah (tiervâsvuotâkuávdáš, palválemtááluh, maangah peivikiäjuh) <u>Velttidmettumvuotâpalválus kuhesáigásâš koskâldum:</u> - Merhâšittee jotolâhohtâvuodâi potkânem - Tulvevaarâst šleđgâsajattâh - Pasâttâščäcihuolâttâs koskâldum <u>Eres ääših, maid väldiđ huámášumân:</u> - Kuávlust láá tiettum tulveh, main lii laavâ 8 § uáivildem, almoli uáinust vaahâgliih čuávumušah. - Riskâ tulveviemârij paijeel kulgâmân

Tavlustâh 2. Iävtuttâsah riddokuávlun merhâšittee tulveriskâkuávlun Laapi IPI-kuávdáá kuávlust.

Merârido uási	Merhâšittee tulveriskâkuávlun	Vuáduštâsah iävtuttâssáid (Laahâ tulveriiskâi haaldâšmist 620/2010, 8 §)
Laapi riddokuávlun	Kiemâ kaavpug	<u>Vaahâglâš čuávumuš ulmui tiervâsvuotân tâi torvolâšvuotân:</u> - Masa 1000 ässed härvinâš tulve luávdim aassâmkuávlust - Maangah vaigádávt evakuistemnáál čuosáttuvah (il. pyecceiviäsu, palválemtáálu, ovdánemvádulij aassâmviäsu, kyehti peivikiäju) <u>Velttidmettumvuotâpalválus kuhesáigásâš koskâldum:</u> - Šleedgâ já liegâsvuodâjuovâččem koskâldum - Pasâttâščäcihuolâttâs tooimâ hemâdâsah - Merhâšittee maadijotolâhohtâvuodâi potkânem (moottormaadij) - Ryevdirađeotâvuotâ vaarâst potkâniđ hamânân <u>Eellimtehâlijid tooimâid torvejeijee ruđâlâš toimâ:</u> - Merâjotolâhhaammân tooimâ koskâldum <u>Kuhesáigásâš tâi vijdes vaahâglâš čuávumuš pirrâsân:</u> - Maangah čuosáttuvah <u>Eres vuáduštâsah:</u> - Ovdeláá tiettum merâčäcitulve, mii tovâttij vaahâglij čuávumušâid - Jotelávt šaddee vijdes tulvevaarâ

Nubástusah iävtuttâsâst merhâšittee tulveriskâkuávlun

Iävtuttâs miel Kiemâjuuvâ čácádâhkuávlust Kiemâjäävri kaavpug meddâlistoo merhâšittee tulveriskâkuávlun. Kuávlust tulveriiskah láá merhâšitteht kiäppánâm Pöyliöjärvi puáđu aledem tiet já kuávlun tulveriiskâi haldâšem ulmeh láá ianáážin oláštuttum. Stuárráamus uási Kiemâjäävri ässein já riskâčuosáttuvâin láá sajadum Pöyliöjärvi puáđoin syeijejum kuávlun. Ko váldá huámášumân, et taan heiviittum jäävri já puáđu suoijimtäási lii olluv, te ton paijeel kulgâm lii epituodânalásâš. Tarkkum tulveest ucceeb tuulvij ääigi vahâgeh kuávlust láá uceh. Loopah tulvevaarâst leijee riskâčuosáttuvah láá ovtâskâs čuosáttuvah, já omâsteijee puáhtá taid táárbu miel suoijid.

Eres tulveriskâkuávlun

Ovdeláá iävtuttum merhâšittee tulveriskâkuávlun lasseen IPI-kuávdáš lii tulveriiskâi algâlii árvuštâlmist tubdâstâm kuávluid, main čácádâhtulveest iä árvuštállâm miel šoodâ ovdeláá mainâšum almoli uáinust vaahâgliih čuávumušah.

Tavlustâh 3. Eres tulveriskâkuávluh Laapi IPI-kuávdáá kuávlust.

Čácádâh	Eres tulveriskâkuávluh	Vuáđustâsah iävtuttâsân
Kiemâjuuvâ čácádâhkuávluh	Kiemâjävri	<ul style="list-style-type: none"> - Ässeeh (sl. 60) härvinâš tulve luávdim kuávlust - Jotolâhohtâvuodâh vaarâst potkâniđ - Päikkituálučääsi juovâččem koskâldum - Pasâttâsčäcihuolâttâs páihâlâš koskâldum

Nubástusah eres tulveriskâkuávluin

Kiemâjuuvâ čácádâhkuávlust Kiemâjävri sirdoo merhâšittee tulveriskâkuávluin eres tulveriskâkuávluid. Kiemâjäävrist láá njuoskâmvaarâst monnii verd aassâmtááluh sehe päikkituálučääsi juovâččem keežild merhâšittee čäcisiäiluttâh, mon njuoskâm čuávumuššân čääsijuovâččem koskâlduvá Kiemâjäävri kuávdáá kuávlust. Ton lasseen kuávlust láá vaarâst potkâniđ kyehti merhâšittee maadijohtâvuodâ.

Áášán kyeskee laavah já asâttâsah

Laahâ tulveriiskâi haaldâšmist (620/2010), eromâšávt 7, 8, 17 já 20 §

Staatâräädi asâttâs tulveriiskâi haaldâšmist (659/2010), eromâšávt 1, 7 já 8 §

Laahâ virgeomâhái vuáváámij já ohjelmij pirâsvaiguttâsâi árvuštâlmist (200/2005), eromâšávt 8 §

Laavah já asâttâsah láá luodimnáál čujottâsâst www.finlex.fi.

Euroop Parlament já Räädi direktiv 2007/60/EY tulveriiskâi árvuštâlmist já haaldâšmist

Lahtoseh

1. Kárttá Laapi kuávluh merhâšittee tulveriskâkuávlun iävtuttum kuávluin
2. Kárttá tarkkumkuávlust čaasijtipšomkuávluin já čácádâhkuávluin

Lahtos 1. lãvtuttãs Laapi merhãšittee tulveriskãkuávlun

